

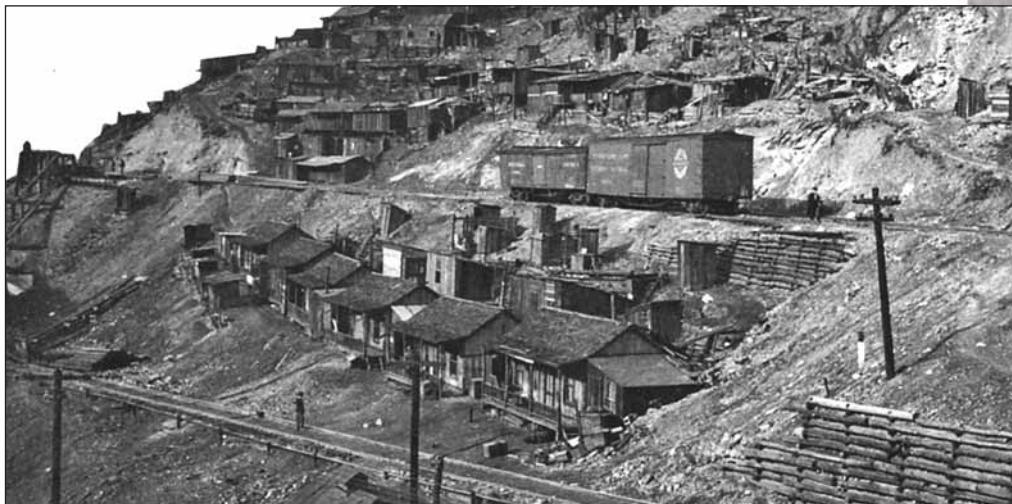
Τα πρώτα δύσκολα χρόνια

Οι πρώτοι μετανάστες στην Αμερική είχαν να αντιμετωπίσουν πολλά προβλήματα. Μετά τον πρώτο σταθμό στο Castle Garden του Ellis Island, ή Καστιγγάρι, όπως το έλεγαν οι Έλληνες, βρέθηκαν σε ένα κόσμο άγνωστο για αυτούς: καθώς δεν ήξεραν τη γλώσσα, δεν μπορούσαν ούτε να συνεννοηθούν με τους εργοδότες τους, ούτε να μάθουν πώς πληρώνονται ή ποια είναι τα δικαιώματά τους. Για να λύσουν το πρόβλημα, αρκετοί Έλληνες, πριν ακόμα φύγουν για την Αμερική, έκλειναν συμφωνίες με διάφορους μεσίτες που θα τους εξασφάλιζαν εργασία. Μόλις έφταναν εκεί, συναντούσαν τους πάτρονες, που τους έβρισκαν δουλειά με αμοιβή, αλλά απαιτούσαν και ένα μέρος από το μισθό τους. Έτσι, τα χρήματα που τους έμεναν για να ζήσουν ήταν ελάχιστα.

Αυτός είναι ο γενικός κανών της Ελληνικής μεταναστεύσεως. Αν εξαιρέσει κανείς το πολύ έν είκοσι επί τοίς εκατόν, όλους τους άλλους Έλληνας της Αμερικής ημπορεί να τους συμπεριλάβει εις τον κανόνα τούτον - ημπορεί να τους φαντασθεί με την σκαπάνη και με το πτυάριον εις τας σιδηροδρομικάς γραμμάς, με τον λύχνον τον μεταλλωρύχον εις τα ανήλια βάθη της γης, με τον πέλεκυν τον υλοτόμον εις τα δάση, με το overall τον βιομηχανικού δημιουργού εις τα εργοστάσια και όπον αλλού η αμερικανική επιχειρηματικότης απασχολεί βραχίονας στιβαρούς δια την δημιουργίαν έργων και δολλαρίων. Τα ογδόντα τουλάχιστον εκατοστά των Ελλήνων της Αμερικής είναι εργάται, παράγονν καθημερινώς και ενίοτε νυχθημερόν, δημιουργικόν πλούτον.

MHNIAIA EIKONOGRAFHMENH ATLANTIS, APRILIOΣ 1912

*Greek town: Εδώ ζούσαν οι Έλληνες ανθρακωρύχοι στο Bingham, στη Γιούτα.
(Helen Zeese Papanikolas, 1974)*

...στις στοές των ορυχείων

Εξάλλου, για όσους δούλευναν στα ορυχεία, οι συνθήκες εργασίας ήταν πολύ σκληρές: οι εταιρείες τους υποχρέωναν συχνά να εργάζονται παραπάνω ώρες χωρίς αμοιβή και σπανίως έπαιρναν τις νόμιμες αυξήσεις στον μισθό τους. Μόνο τους όπλο ήταν αυτό της απεργίας που, στα χρόνια εκείνα, δεν ήταν εύκολο να χρησιμοποιηθεί. Μια μεγάλη απεργία στην πόλη Ludlow του Κολοράντο έμεινε στην ιστορία του εργατικού κινήματος στην Αμερική ως η «σφαγή στο Λάντλοου»: πολλοί από τους εργάτες, τις γυναίκες και τα ανήλικα παιδιά τους σκοτώθηκαν εκεί. Πρωταγωνιστής στα επεισόδια ήταν ένας νέος από την Κρήτη, ο Ηλίας Σπαντιδάκης ή αλλιώς Λούις Τίκας, ο οποίος πλήρωσε με τη ζωή του τους αγώνες του για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας των εργατών. Το όνομά του έχει γίνει σύμβολο θάρρους και αποφασιστικότητας στην ιστορία του εργατικού κινήματος των Η.Π.Α.

... η απεργία στο Ludlow

Η κατάσταση στην οποία ζούσαν όσοι κατέβαιναν στις στοές ήταν τραγική. Τα λίγα χρήματα που κέρδιζαν, τους τα έπαιρναν πάλι πίσω οι εταιρείες που είχαν τα μεταλλεία και τα ορυχεία, αφού σ' αυτές ανήκαν ακόμη και τα χωριά που έμεναν οι εργάτες. Τα σπίτια, τα καταστήματα, ακόμη και το ταχυδρομείο ήταν ιδιοκτησία των εργοδοτών. Οι εργάτες ήταν υποχρεωμένοι να πληρώνουν το ενοίκιο, το γιατρό τους, ακόμη και το δημόσιο σχολείο της περιοχής. Δουλευαν δώδεκα ώρες τη μέρα, αλλά, τελικά, πάντα ήταν χρεωμένοι στην εταιρεία.

Η απεργία άρχισε στις 23 Σεπτεμβρίου του 1913, στα ανθρακωρυχεία του Ludlow, στο Κολοράντο των Η.Π.Α., τα οποία ήταν από τα μεγαλύτερα της Αμερικής και ανήκαν στην εταιρεία, του εκατομμυριούχου John Rockefeller. Από τις 13.000 εργάτες πήραν μέρος στην απεργία οι 11.000. Μεταξύ των 11.000 απεργών ήταν και οχτακόσιοι Έλληνες, με αρχηγό τους τον Λούι Τίκα. Οι απεργοί είχαν στήσει τις σκηνές τους από τον Σεπτέμβη μπροστά στις στοές του ορυχείου και δεν άφηναν κανένα να μπει για δουλειά. Πέρασαν έτσι όλο τον χειμώνα, μέσα στο κρύο και στο χιόνι. Γιόρτασαν εκεί ακόμη και το ορθόδοξο Πάσχα του 1914, με την αστυνομία να τους έχει κυκλώσει. Την επομένη, άρχισαν τα επεισόδια και οι συγκρούσεις...

Louis Tikas (Ηλίας Σπαντιδάκης), σε φωτογραφία της εποχής, φορώντας το άστρο του αρχηγού των συνδικάτων. (Γεωργίου Π. Σταυρουλάκη 1998, σελ. 100)

Η εφημερίδα "The New York Times" στο φύλλο της 22ας Απριλίου 1914 έγραψε:

ALLEGED CAUSE OF BATTLE

Version Given by J. E. Lawson, Executive Member of Mine Workers

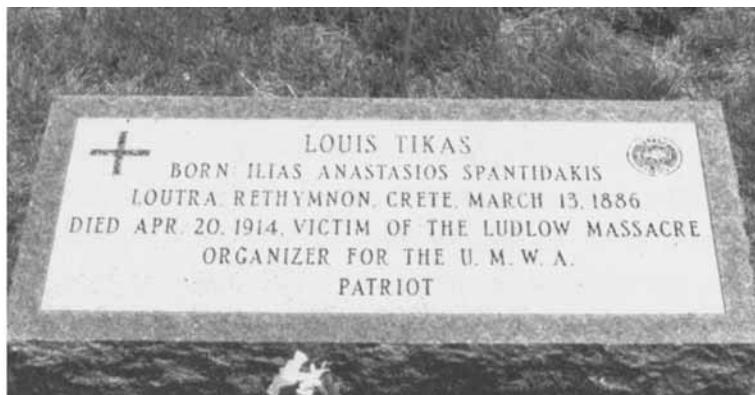
TRINIDAD, Col., April 22- (...) in a version given by John E. Lawson, executive member of the United Mine Workers of America, who returned to Trinidad from the Ludlow district. He said:

"Last Sunday the Greeks in the Ludlow colony were celebrating their Easter. They had a ball game. Five militiamen interfered with the sport. There was no fighting, however, at that time. On Monday morning Major Hamrock sent for Luis Tikas to demand the release of some men from the camp. Tikas went to meet Hamrock and never returned. (...) It is my opinion that the first tents were set afire by explosive bullets. I know that ammunition of that character has been used by the militiamen. (...)

«... On April 20, 1914, a series of 3 signal bombs went off in the military camp. After the third one, bullets began ripping through the tents at Ludlow. Women screamed and people dodged. Children ran for their lives and hid in the basements under each tent. That evening, soldiers raced into the colony on horseback, dipped brooms in kerosene and torched the tents. Louis Tikas, leader of the Ludlow tent colony, was captured soon after the firing of the tents and was taken to the military camp. There, a Lieutenant Linderfeldt bashed his head in with a rifle, and as Tikas turned and staggered away, shot him 3 times in the back. Accounts say that his body and those of two others killed in the same fashion lay on the ground where they fell for a long time. Many of the families were marched by the bodies as the militia gathered people up and transported them to Trinidad. (<http://sangres.com/history/coalfieldwar01.htm>)

*από την ιστοσελίδα της πολιτείας Ludlow
The Colorado Coalfield War, 1913-1914*

Ο ακριβής αριθμός των νεκρών ποτέ δεν έγινε γνωστός, αφού οι δημοσιογράφοι δεν μπήκαν ποτέ στο χώρο του μακελειού και τα πτώματα μεταφέρθηκαν σε άγνωστα μέρη. Ανάμεσα στους νεκρούς και τραυματίες ήταν τουλάχιστον 11 παιδιά και 4 γυναίκες.

Σήμερα στο Ludlow έχει στηθεί από το σωματείο United Mine Workers of America μια επιτύμβια στήλη, με τα ονόματα των νεκρών του LUDLOW MASSACRE τα οποία έγιναν γνωστά: ανάμεσά τους, έντεκα παιδιά. Πρώτος στον κατάλογο ο L. Tikas (Γεωργίου Π. Σταυρουλάκη 1998).

VICTIMS OF LUDLOW MASSACRE
APRIL 20, 1914

LOUIS TIKAS AGE 30 YRS
JAMES FYLER AGE 43 YRS
JOHN BARTOLOTTI AGE 45 YRS
CHARLIE COSTA AGE 31 YRS
FEDELINA COSTA AGE 27 YRS
ONAFRIO COSTA AGE 6 YRS
LUCY COSTA AGE 4 YRS
FRANK RUBINO AGE 23 YRS
PATRIA VALDEZ AGE 37 YRS
EULALA VALDEZ AGE 8 YRS
MARY VALDEZ AGE 7 YRS
ELVIRA VALDEZ AGE 3 MO
JOE PETRUCOL AGE 41/2 YRS
LUCY PETRUCOL AGE 21/2 YRS
FRANK PETRUCOL AGE 6 MO
WILLIAM SNYDER JR AGE 11 YRS
RODGERLO PEDRECONE AGE 6 YRS
GLORIVA PEDRECONE AGE 4 YRS

Ομογενειακές επιχειρήσεις ...στις πόλεις της Αμερικής

Από τα πρώτα τους δύσκολα βήματα, στις βαριές εργασίες των σιδηροδρομικών γραμμών, των μεταλλωρυχείων και των ανθρακωρυχείων, οι περισσότεροι Έλληνες μετανάστες περνούν σιγά-σιγά και σε άλλα επαγγέλματα, κυρίως αστικά. Άλλωστε, όπως επιβεβαιώνεται και από τις επίσημες αμερικανικές στατιστικές του 1930 και του 1940, οι περισσότεροι Έλληνες στην Αμερική προτιμούσαν τα αστικά κέντρα. Σύμφωνα με την απογραφή του 1930, από τους 303.751 Έλληνες που ζούσαν στην Αμερική, 276.915 έμεναν σε αστικά κέντρα και 26.836 σε αγροτικές περιοχές (μόνον όμως 5.037 φαίνονται να ασχολούνται με τη γεωργία). Έτσι, από πολύ νωρίς, σε πολλές πόλεις των Η.Π.Α. υπήρχαν ελληνικές επιχειρήσεις όπως εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία, ποτοπωλεία, παντοπωλεία, αλλά και ανθοπωλεία, πλυντήρια, στιλβωτήρια, θέατρα και άλλα.

Εξάλλου, από τις αρχές του 20ού αιώνα, ελληνικές επιχειρήσεις που είχαν την έδρα τους σε ευρωπαϊκές πόλεις μεταφέρθηκαν στην Αμερική. Οι επιχειρήσεις αυτές, με μεγάλη εμπειρία, δεν άργησαν να διακριθούν τόσο στην εμπορική, όσο και στην κοινωνική ζωή των πόλεων που εγκαταστάθηκαν

Ένα οπάνιο δημοσίευμα εφημερίδας του Κοννέκτικατ (1957) για τη ζωή ενός από τους πρώτους «επιχειρηματίες της γωνίας», του Nick, *The Hot Dog Man*.

... καταστηματάρχες και επιχειρηματίες

... μόλις κατορθώσει να φάψει εις καμμίαν γωνίαν του φορέματός του μερικάς εκατοντάδας δολλαρίων, μεταμορφώνεται αίφνης και απροσδοκήτως εις έμπορον πλανόδιον – αφήνει κατόπιν τους δρόμους και το κάρδον δια να γείνη απλανής καταστηματάρχης, και μίαν ημέραν εγκαθιδρύεται δυνάμει των νόμων της εξελίξεως εις έν από τα κεντρικότερα και πολυτελέστερα καταστήματα της πόλεως εις την οποίαν ήθλησεν...

Ατλαντίς, Απρίλιος 1912

ΜΑΡΜΑΡΑ ΣΤΙΛΑΡΟΘΡΙΟΝ

Εἰς τὰ ἀργοτάτων ἡμῶν ἐπεξιργαζόμεθα ταῦτα εἴδος μάρμαρα, καλλιτεχνικῶς καὶ εἰς τηλές έκτις συντεγματισμόν. Στείλατε τὰ μέτρα καὶ Στείλατε τηλές.

"Έχομεν μεγάλην παρακαταθήκην μέσω της μπροστινής μας, καρδίλιας και θλιψ της είδης

Σ. ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΗ, 209 E., 40th St., New York.

ΟΡΥΖΑ ΠΡΟΣ ΕΞΑΓΩΓΗΝ

Φορτώνουμεν διερχώς μεγάλας τοσσότητας όρθιζες δι' ίδαις την Ελλάδα.
Φορτώνουμεν διερχώς μεγάλας τοσσότητας όρθιζες δι' ίδαις τούς λαμπάς της Ελλάδος και αναλαμβάνουμεν ταυλώστεις, πανσέλας κλε.

Παρέχομεν εὐχαριστίας δεήματα και τιμές.

ΕΓΑΛΙΤΕΡΟΙ ΕΙΔΑΧΟΦΕΙΤ ΟΡΥΖΗΤ ΦΗ ΑΜΕΡΙΚΗΝ

16 Wall St., New York

10 Wall St., New York

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΟΔΟΝΤΟΓΑΤΡΕΙΑ
ΔΕΟΝΙΔΑ ΔΕ ΡΟΖΑ

Τά θεοτυπά μα είναι θεωρούμενα
κυριεύματα πάλι τά μετέπειτα έγγαλα διά-
τη διατρέχουσα σήμερα γεωγραφική¹
θεοτυπός δύναμης. Ο βασιλεύ μα είναι
θεοτυπός πάλι μετέπειτα και μετέπειτα πάλι μετέπειτα
και ενδιαφέροντα νομίζει θεοτυπός
είτε δύναμης είτε απόκριψης δύναμης.

AEONIA AZ AE POZA

THE AFRICAN-AMERICAN MIDDLE CLASS IN NEW YORK CITY

613 EIGHTH AVE., 100 WEST 29TH ST.
METALY ZONE 840-4800 6801 ITALIA 8TH AVENUE
ΕΡΑΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ 8.0.Μ. - 8 Μ.Μ. ΤΑΞ ΚΥΡΙΑΚΑΣ 9.0.Μ.-2 Μ.Μ.

Ελληνικές επιχειρήσεις στις Η.Π.Α., στις αρχές του 20ου αιώνα

...περιπέτειες και δυσκολίες

Στην στήλη που ακολουθεί, ένα σπάνιο, ίσως και το αρχαιότερο δημοσίευμα για Έλληνα, έμπορο φρούτων στην Αμερική, μιλονότι το όνομα, όπως τουλάχιστο είναι γραμμένο, δεν φαίνεται ελληνικό. Αξίζει να προσέξει κανείς τη χρονολογία – 1882 – και το γεγονός ότι ζούσαν και άλλοι Έλληνες εκεί από τόσο παλιά, οι οποίοι μάλιστα ενδιαφέροθηκαν για να βρουν το χαμένο συμπατριώτη τους.

A HUNTER FOUND DEAD

SAVANNAH, Ga., Feb. 1-Belteshassar

*Richo, a well-to-do Greek fruit-dealer of this city,
left home with dog and gun on a hunting expedition.
Nothing was heard of him for several days
and foul play was suspected. (...) The
Greek society of this city offered a reward of 50
\$ for his discovery, dead or alive. (...)*

... *New York Times* (1857-Current file) Feb 2, 1882;
ProQuest Historical Newspapers, The New York Times, pg. 1

Ρατσιστικές επιθέσεις εναντίον εννέα ελληνικών καταστημάτων καταγράφονται στον αμερικανικό τύπο. (*New York Times*, 15 Ιουλίου 1907).

NINE GREEK CAFES WRECKED BY A MOB

*Roanoke Rioters also stoned the Mayor, Police Justice,
And Police.*

CONSUL IS ASKED TO ACT

*Mayor says the Riots Are Shameful
And Promises to Protect the
Greeks(.....)*

Οι πρωτοπόροι

Στις δεκαετίες 1850-1890 οι Έλληνες της Αμερικής ήταν μόλις λίγες εκατοντάδες. Ένας από τους πρωτοπόρους υπήρξε ο Σπύρος Μπαζάνος από τα Τζίτζινα της Σπάρτης, ο οποίος ίδρυσε ένα μικρό ελληνικό εστιατόριο, με το όνομα «Πελοπόννησος», στην οδό Ρουύζβελτ 7, της Νέας Υόρκης. Αργότερα, άρχισαν να λειτουργούν και δύο ξενοδοχεία ύπουν και φαγητού, με ελληνική κουζίνα. Οι πελάτες τους ήταν Έλληνες μετανάστες και ναυτικοί.

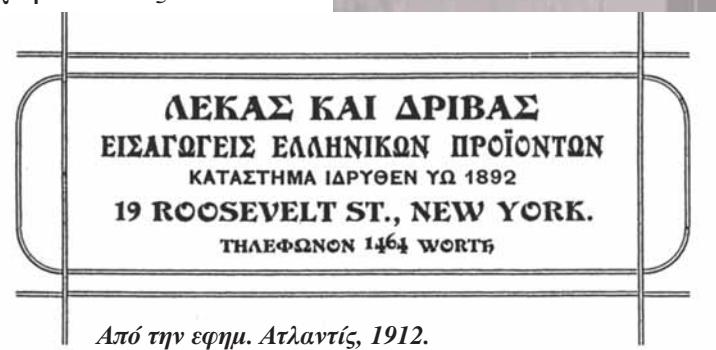
Εξάλλου, οι πλανόδιοι πωλητές λουλουδιών και φρούτων, καφέδων και Hot Dogs, σιγά-σιγά άνοιγαν τα δικά τους καταστήματα στις μεγάλες πόλεις, στις γωνίες των κεντρικών δρόμων. Αρκετοί από αυτούς άρχιζαν τη σταδιοδομία τους ως ζαχαροπλάστες.

<p>ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣΟΣ “ΠΑΤΡΙΣ”</p> <p>Φωτισμένη από την Απεργία της Αθηναϊκής Λέσχης Τετάρτην.</p> <p>Chicago, Ill., Messrs Stamatides Papakostas Co., No. 612 So. Halsted St.—Boston Mass., Messrs Anastasios Goukoullis Co., No. 123 North Street.—Lowell Mass., Mr. George Goukoullis, 526 Market Street.</p> <p>Γενικός Πρόεδρος: Μ. ΛΙΤΣΑΣ 45 Pearl Street, New York.</p> <p>ΒΙΣΙΤΗΡΙΑ 1^η, 2^η ΚΑΙ 3^η ΘΕΣΕΩΣ ΜΕΓΑ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΕΝ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ ΑΔΕΛΦΩΝ ΜΠΟΥΡΑ Επίσημη Επικοινωνία με την Ελληνική Δημόσια Καταστήματα. Διεύθυνση Απόστολος της Ελληνικής Δημόσιας Καταστήματας στην Αμερική. Αρχείον Απόστολος της Ελληνικής Δημόσιας Καταστήματας στην Αμερική. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Απόστολος της Ελληνικής Δημόσιας Καταστήματας στην Αμερική.</p> <p>ΒΟΟΡΑΣ ΒROS, 5 BATTERY PLACE, NEW YORK ΤΗΛΕΦΩΝΗΣΤΑΣ: 4116 ΒΟΟΤΟΡ, 4116 ΒΟΟΤΟΡ, 4222 ΒΟΟΤΟΡ.</p>	<p>ΥΠΕΡΙΚΕΛΕΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΙΑ</p> <p>ΕΚ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ ΚΑΤ' ΕΥΘΕΙΑΝ ΔΥ ΕΛΛΑΣ</p> <p>“ΑΘΗΝΑΙ” Αναχωρεί πριν τη μέση Απριλίου. Ναύλος τριτης θέσης \$42. N. A. ΓΑΛΑΝΟΣ Γενικός Αντιπρόσωπος.</p> <p>24 Whitehal Street, New York Τηλέφωνο: 3418 Broad ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΕΙΣΟΔΗ ΤΑΣ ΠΟΔΕΙΣ</p> <p>ΧΙΤΡΙΚΗ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΕΠΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΥΡΜΟΥΔΗ & ΔΗΜΗΤΡΙΟ</p> <p>ΚΑΤ' ΕΥΘΕΙΑΝ ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΔΥ ΕΛΛΑΣ ΚΑΡΙΛΙΑ Η Δεκεμβρίου. ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ Η Δεκεμβρίου ΙΩΑΝΝΙΝΑ Η Δεκεμβρίου. Μ. ΟΥΔΙΣΙΚΤΩΝ Η Δεκεμβρίου</p> <p>CURMULIS & DEMETRIUS 38 Washington Street. NEW YORK Τηλέφ. Αριθμός 3525 Rector. Τηλέφ. Αριθμός 1051 Rector</p> <p>ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Β. ΚΩ 33 Oliver Street, NEW YORK Έκδιπλη επονθία με δύο τάξις "Ατμοκλοιδάς" Εταιρίας και παραλεπτός και προβόλμας κάθαν εύκολαν εἰς τούς πελάτες αύτού και Νέας Υόρκη διαμονή των. Τηλέφ. Αριθμός 2840.—Τηλέφ. γυναῖκας: Orchard 7968</p>
---	--

Λίγο αργότερα, αρκετοί Έλληνες μετανάστες άρχισαν να ασχολούνται με επιτυχία με το εμπόριο καπνού και τη βιομηχανία τσιγάρων. Το εμπόριο των τροφίμων τράβηξε επίσης πολλούς Έλληνες στα πρώτα χρόνια της μετανάστευσης. Οι περισσότεροι από αυτούς ήταν μικροεισαγωγείς ελληνικών προϊόντων, όπως τυριών, λαδιού, κ.λπ., που τα προτιμούσαν οι Έλληνες μετανάστες, ασυνήθιστοι ακόμη στην αμερικανική κουζίνα. Ο πρώτος εισαγωγικός οίκος ελληνικών προϊόντων ιδρύθηκε στην Νέα Υόρκη το 1892 από τον Γεώργιο Λέκα και τον Γεώργιο Δρίβα, που είχαν έλθει από την επαρχία Επιδαύρου Λιμηράς του νομού Λακωνίας. Επίσης από νωρίς ασχολήθηκαν και με τα στιλβωτήρια, στα οποία γρήγορα διαδέχτηκαν τους Ιταλούς.

Ανθοπωλεία – Οπωροπωλεία

Από τα πρώτα επαγγέλματα των Ελλήνων μεταναστών ήταν και του ανθοπώλη, με τους μικρούς πλανόδιους πωλητές λουλουδιών στους δρόμους. Ο πρώτος Έλληνας ανθοπώλης στη Νέα Υόρκη ήταν ο Κωνσταντίνος Μπάμπης, που έφτασε ναύτης, με ένα ιστιοφόρο, κατά το 1852. Σύμφωνα με μια παλιά ιστορία, μια μέρα, ο Μπάμπης πήγε μια βόλτα στην 42η οδό, που τότε ήταν εξοχή, με κήπους και λουλούδια. Μάζεψε λίγα λουλούδια και στεκόταν σε μια γωνία του Bowery, κρατώντας τα στο χέρι, σαν ανθοδέσμη. Κάποια στιγμή τον πλησιάζει μια κυρία, του παίρνει τα λουλούδια και του δίνει ένα δολάριο, νομίζοντας πως είναι μικροπωλητής. Ο Μπάμπης, έκπληκτος στην αρχή, πήρε το δολάριο, την άφησε να φύγει και άρχισε να σκέφτεται να γίνει... ανθοπώλης. Την άλλη κιόλας μέρα άρχισε να μαζεύει λουλούδια και να τα πουλάει. Σε λίγο καιρό έγινε το πρώτο ελληνικό ανθοπωλείο στη Νέα Υόρκη.

Από την εφημ. Ατλαντίς, 1912.

Κάρο με άλογο και φρούτα. Μανάβης Έλληνας. Τίμιος, έμπιστος και φιλικός. Βοστώνη, 1920!!!

(εφημ. Boston Globe, 6 Δεκεμβρίου 1983).

Στα χρόνια που πέρασαν, πολλοί Έλληνες μετανάστες ασχολήθηκαν με το λιανικό εμπόριο λουλουδιών και φρούτων στους δρόμους της Νέας Υόρκης ή στους σταθμούς του υπόγειου σιδηροδρομού, για να ιδρύσουν αργότερα καταστήματα σε διάφορα σημεία των μεγάλων πόλεων.

« John Peter Foundas would be up at 4 a.m., sit down to a huge breakfast of fresh waffles, oatmeal and orange juice fixed by his wife, Kay. Then he'd go out back to the stable where he lived in Grigg's Place, Allston, hitch up his horse and wagon and be off to the Boston Market district.

He'd get home late, between 4 and 6 p.m., after a 12- to 14-hour day peddling fruits and vegetables all over Allston and Brookline. It was the 1920s.

One stop was at 83 Beals street. There, as at all his customers' homes, he'd go in the back door, push open the screen, and leave the day's order on the kitchen table. "John the fruit man" was always welcome. The housewife always left the door open for him. He knew what they wanted for the week; he was trusted - just as he trusted his customers. He often was treated like one of the family, especially by this family just being started by Joseph and Rose Kennedy.

John Peter Foundas of Allston was the fruit and vegetable deliveryman in that Brookline neighborhood for 54 years, not retiring until 1973».

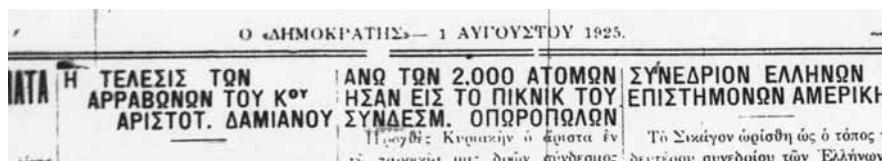
Η ΚΟΡΩΝΙΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΣΠΕΡΙΔΩΝ
ΟΠΩΣ ΚΑΘΕ ΧΡΟΝΟ ΕΤΣΙ ΚΑΙ ΕΦΕΤΟΣ ΘΑ ΕΙΝΑΙ.
ΧΟΡΟΣ ΤΩΝ ΑΝΘΟΠΩΛΩΝ
ΤΗΝ ΤΕΤΑΡΤΗΝ 13^η ΜΑΡΤΙΟΥ
ΙΣ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΕΣ GRAND BALL ROOM ΤΟΥ HOTEL
WALDORF ASTORIA
50th STREET & PARK AVENUE NEW YORK, N.Y.
ΕΤΟΙΜΑΣΙΩΝΤΕ ΟΛΟΙ
ΙΘΗ - ΕΚΛΕΚΤΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΕΥΘΥΜΙΑ - ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΙΣ

Οι Έλληνες ανθοπάλες γρήγορα ίδρυσαν τις δικές τους επιχειρήσεις και έκαναν το σωματείο τους. Το 1946 ο ειήσιος χορός τους πραγματοποείται σε ένα από τα μεγαλύτερα ξενοδοχεία της Ν. Υόρκης, το Waldorf Astoria (εφημ. «Ατλαντίς», 15 Φεβρ. 1946)

ΑΓΟΡΑ -ΕΡΓΑΣΙΑ

Αρκετοί επίσης μετανάστες πουλούσαν φρούτα και λαχανικά στους κεντρικούς δρόμους των μεγάλων πόλεων.

Υπολογίζεται ότι στο Σικάγο, τη δεκαετία του 1920, υπήρχαν πάνω από χίλιοι πλανόδιοι οπωροπώλες, οι οποίοι μάλιστα είχαν ιδρύσει και Σύνδεσμο Οπωροπωλών.

Αργότερα αγόρασαν ή ενοικίασαν κτίρια, στα οποία άνοιξαν κανονικά μανάβικα, τις λεγόμενες «φρουτομαρκέτες» (Fruit Markets), επιχειρήσεις που ορισμένοι διατηρούν ακόμη και σήμερα.

Ο «ΔΗΜΟΚΡΑΤΗΣ» — 1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1925.

ΑΝΩ ΤΩΝ 2.000 ΑΤΟΜΩΝ ΗΣΑΝ ΕΙΣ ΤΟ ΠΙΚΝΙΚ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΟΠΩΡΟΠΩΛΩΝ

Παντού γλέντι, χαρά καὶ πανδαιμόνιον ποῦ εὐχαρίστησε τὸν καθένα κατάκαρδα. Ό γνωστότατος τῆς πασικάς μας δικηγόρος κ. Γ. Κυριακόπουλος, διτις ὡς γνωστὸν προεδρεύει τοῦ καλοῦ τούτου σωματείου, ήτο πανταχοῦ παρὸν καὶ τὰ πάντα πληρῶν! Δι' αὐτὸῦ ἀλλως τε ἐβασίλευ σε πανθυμολογουμένη τάξις καὶ οἰσυχία (πρᾶγμα σπάνιον εἰς ἔλληνικὸν πικνίκ).

Ζαχαροπλαστεία

Διαφήμιση ζαχαροπλαστείου στο Σικάγο (εφημ.
«Δημοκράτης», 30-10-1926).

Μία μεγάλη ελληνική επιχειρηση
ζαχαροπλαστικής είναι η Ucanco Candy
Company του Ευαγγέλου Μπουκίδη στο
Davenport της Αϊόβας. Τα προϊόντα των
εργοστασίων της πωλούνται σε όλες σχεδόν
τις Πολιτείες της Αμερικής. Υπήρξε εποχή που
μόνο στο Σικάγο ευημερούσαν 1.000 περίπου
ελληνικές επιχειρήσεις ζαχαροπλαστείων,
εγκατεστημένες σε κεντρικά σημεία της
πόλης. Τα τελευταία χρόνια ο αριθμός αυτώς
περιορίσθηκε πολύ και σήμερα οι ελληνικές
επιχειρήσεις ζαχαροπλαστικής στο Σικάγο
υπολογίζονται σε 350-400 ζαχαροπλαστεία
και 8-10 βιομηχανίες. Μικρότερος και
ανάλογος με τον πληθυσμό και την κίνηση των
διαφόρων πόλεων είναι και ο αριθμός των
ελληνικών ζαχαροπλαστείων σε άλλα μέρη
της Αμερικής.

Σπογγαλιεία

Μια ολόκληρη πόλη με σφουγγαράδες και
ψαράδες από την Κάλυμνο, αλλά και από
άλλα νησιά της Δωδεκανήσου, δημιουργήθηκε
στο Tarpon Springs στη Florida, στην
πλειοψηφία τους σφουγγαράδες. Ακόμη και
σήμερα στην πόλη αυτή, με ελληνική εκκλησία
και σχολείο, υπάρχουν δρόμοι με ελληνικές
ονομασίες και πολλά καταστήματα που
διατηρούν την ελληνική τους ονομασία.

Επίσκεψη των Ελευθέριου Βενιζέλου στο Tarpon Springs τη δεκαετία του 1920 (Άτλας της ελληνικής διασποράς).

Γουναρικά

Η δράση των Ελλήνων γουναράδων είναι
στενά συνυφασμένη με την εξέλιξη της
βιομηχανίας των γουναρικών στις Ηνωμένες
Πολιτείες. Επειδή οι Μακεδόνες και γενικά

οι Έλληνες
τεχνίτες ήταν πιο
επιδέξιοι, οι
καλύτεροι
πελάτες
ανέθεταν σ'
αυτούς την
επεξεργασία των
δερμάτων. Ο
έμπορος Κ.
Σκαπέρδας, που
ήρθε στις Η.Π.Α.
πριν από το 1900,
και οι αδελφοί¹
Γιάγκου, που
επεξεργάζονταν
τις ουρές από τις
ερμίνες και
κομμάτια μινκ,
ήταν από τους
πρωτοπόρους.
Οι τελευταίοι
μάλιστα από τεχνίτες
εξελίχτηκαν σε βιομηχάνους και απασχολούσαν πολλούς
συμπατριώτες τους στο εργοστάσιό τους.

Λίγα χρόνια αργότερα οι αδελφοί Παπατίνα, που είχαν το
εργοστάσιό τους στην Όγδοη οδό και Μακντούγκαλ, στο
σημερινό Greenwich Village της Νέας Υόρκης, ειδικεύτηκαν
στην επεξεργασία βιζόν. Οι πρώτοι γουναράδες ήταν όλοι
σχεδόν από την Καστοριά. Μετά το 1910 άρχισαν να φθάνουν
τεχνίτες και από τη Σιάτιστα και αργότερα και από άλλα
σημεία της Ελλάδος και από τη Μικρά Ασία. Πολλοί από
αυτούς κατάφεραν, ύστερα από λίγα χρόνια, να έχουν δική²
τους επιχείρηση.

Το 1912 υπήρχαν στη Νέα Υόρκη 44 Έλληνες
εργοστασιάρχες και έμποροι γουναρικών, ενώ τη δεκαετία
του 1950 οι Έλληνες βιομήχανοι γουναρικών ήταν 150 και οι
Έλληνες εργάτες του κλάδου αυτού περίπου 2.000. Σήμερα

*Ομογενείς με ελληνικές σημαίες που
προετοιμάζονται για την παρέλαση της 25ης
Μαρτίου στο Tarpon Springs (Ατλας της
ελληνικής διασποράς).*

ελάχιστοι Έλληνες παραμένουν στις επιχειρήσεις της γούνας.

Οι New York Times δημοσιεύουν απόφαση του Σωματείου Ελλήνων Γουνεργατών της Ν. Υόρκης να μειωθούν από 40 σε 32 οι ώρες εργασίας την εβδομάδα, προκειμένου να μειωθεί η ανεργία (New York Times, 4 Μαρτίου 1933).

FURRIERS CUT WORK TIME

*200 Firms 32 -Hour Week
As Step to Aid Jobless.*

About 200 firms, members of the United Fur Manufacturers Association, Inc., will go on a thirty two-hour week next Monday, replacing the present forty-hour week, it was announced last night by Nicholas Mousmoules, impartial chairman of the industry. The employees are members of Greek Fur Workers Union, Local 70, of the International Fur Workers Union.

Τράπεζες

Μερικά από τα πρωτορεία ατμοπλοϊκών εταιριών μετατράπηκαν σε Τράπεζες, καθώς οι Έλληνες της Αμερικής έστελναν συχνά χρήματα στην Ελλάδα, όπως αυτό του Γιόκαρη στο Σικάγο, του Ν. Σταθάκου στο Salt Lake City (Utah), και του Ανάστου στη Βοστόνη. Ο Ιωάννης Γκοδάτος από την Καταβόθρα της Σπάρτης, ίδρυσε γύρω στα 1920 στο Wilmington, Del. την Τράπεζα Citizens Savings Bank, με μετόχους πολλούς Έλληνες της Πολιτείας του Delaware, την οποία διατήρησε μέχρι το 1934.

Το 1924 η Τράπεζα Αθηνών ίδρυσε

Διαφημίσεις ελληνικών τραπεζικών καταστημάτων (εφημ. Ατλαντίς, 8-12-1913)

υποκατάστημα στη Νέα Υόρκη. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ίδρυσε το 1930 υποκατάστημα στη Νέα Υόρκη, με γραφεία στην Wall Street και κατέκτησε αμέσως την εμπιστοσύνη του Ελληνισμού της Αμερικής.

**ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ
BANK OF ATHENS**

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ ΔΡ. 60,000,000
ATHENS - GREECE

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΕΝ ΕΛΛΑΣΙ: 'Εν Πειραιώ, Πάτρας, Σάρρα, Καλάμας, Τριπόλει, Βόλο, Λακωνία, Θεσσαλία, Καβάλα, Ιανικής, Χανίων, Ηρακλείη, Ρεθύμνη, Άγιος Ανδρέας-Βενέτος (Σάμου).
ΕΝ ΑΓΓΛΙΑΣ: 'Εν Άλεξανδρεια, Καΐρω Σαραΐζ.

ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ: 'Εν Κωνσταντινούπολις ('Υποκατάστημα ἐν Γαλατῇ μετά Πραταρέων ἐν Σιντζαχά), 'Αριστοφ., Σμύρνη.
ΕΝ ΚΤΗΡΙΩ: 'Εν Αλεξ.
ΕΝ ΑΓΓΑΛΙΑ: 'Εν Λονδίνῳ (No. 22 Fenchurch Street).

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

ΔΙΟΝ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ, ΑΝΤΙΠΡΟΣΟΠΟΣ, ΙΑΚΩΒΟΣ ΜΠΟΝΝΙΚΟΣ, ΔΙΕΥΘΥΝΟΣ Σύμβουλος, ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΘΗΝΟΓΕΡΗΣ, ΣΤΕΦ. ΕΤΗΡΕΝΙΔΗΣ, Βαρώνος Α. ΔΙ ΝΕΦΑΙΖ, ΕΜΜ. ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΗΣ, Κ. ΒΕΡΟΥΓΚΗ, ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΖΑΡΙΦΗΣ

ΤΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΛΑΙΑΣΚΟΣ

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: "ΑΘΗΝΑΪΚΗΝ - ATHENOCLES"

Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ δέχεται καταθέσεις εἰς χρονό, έχει εἰς Φράγκα Λίρες 'Αγγλίας, άποδεσίας εἰς τα αύτού νόμιμα, πληρώνει δὲ τάλαι:

- 3 α' χρ. Ένος διά καταθέσεις δευτορέας εἰς πρότυρη ζήτηση.
- 3 1/2 α' χρ. Ένος διά καταθέσεις διπλαίς 6 μηνών.
- 4 α' χρ. Ένος διά καταθέσεις διπλαίς 1 ένος κατ. δια.
- 5 α' χρ. Ένος διά καταθέσεις διπλαίς 2 ένος κατ. δια.

Έποιης δέχεται καταθέσεις εἰς ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ πληρώνεις εἰς πρότυρη ζήτηση μέχρι των ποσού δρ. 2,000 κατ. διά τάλαι 4 α' σε ένος.

"Όσοι έχ. των μετωναστών θύλων νά διποτεράλων χρήματα εἰς τάς πατερίας ον, θένται νά διποτεράλων εἰς τούς δικαιούσιους ομοσπονδίους διπεπαρχείας μας ήτοι:

ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ: Είς την American Express Co., Adams Express Co., American Bankers Association, Bankers Trust Co., The Chase National Bank, Irving National Bank, National Bank of Commerce, United States Express Co., Wells Fargo & Co., Knauth, Nachod & Kuhne, Lionel Ferer & Co., Zimmerman & Forsay, New York.—Commercial National Bank, First National Bank, Fort Dearborn National Bank, Chicago, Ill.—The First-Second National Bank, Mellon National Bank, Union

Savings Bank, Pittsburg, Pa.—The California National Bank, Sacramento, Cal.—Wells Fargo Nevada National Bank, San Francisco, Cal.—The First National Bank Cincinnati, O.—First National Bank, Minneapolis, Minn.—National Bank of Commerce, St. Louis, Mo.—Wisconsin National Bank, Milwaukee, Wis.

ΕΝ ΚΑΝΑΔΑ: The Canadian Bank of Commerce, Banque Internationale du Canada, Bank of British North America.

ΕΝ ΒΡΑΖΙΛΙΑ: Banco de Brasil.

ΕΝ ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ: Banco de la Nacion Argentina.

"Όσοι θύλων νά κάμασι καταθέσεις παρά τη Τράπεζη 'Αθηνών δύνανται νά στέλλουν τα διδάχωντα των διά αδείας είτε εἰς την 'Αθηνας Κεντρική Κατάστημα της Τραπέζης είτε στονδήποτε των 'Υποκαταστημάτων της, παρ' ὃ διάλουν νά γίνη η κατάθεσης.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. Πρές άπορυθη χρονοτριβή κατ διπολίων περι την έκπλαστην τῶν ήμερων, ανιστάται εἰς τούς ένδιαμερούς νά φροντίσων την τά πάποτελλήματα τούς έκδιδονται παρά την Τραπέζην εἰς διαταγή της Τραπέζης 'Αθηνών.

Δημοσίευμα των *New York Times* για την ίδρυση υποκαταστήματος της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος στη Ν. Υόρκη, (*New York Times*, 10 Φεβρουαρίου 1930).

HELLENIC BANK OPENING

Local Agency of the National Bank of Greece Has \$1, 500,000 Funds

The Hellenic Bank Trust Company, organized as the agency here of the National Bank of Greece, will begin Business this morning at 51 Maiden Lane. It has a capital of \$1,000,000, a surplus of \$300,000 and reserves Of \$200,000.

MARATHON NATIONAL BANK OF NEW YORK

A FULL SERVICE COMMUNITY BANK

Specializing in:
Multifamily Apartment Buildings, Underlying Co-Op. Buildings
Mixed Use properties, Commercial Buildings
Business Installment loans, S.R.A. Loans

PAUL N. STATHOPOULOS <i>President</i>	EMANUEL POLICHRONAKIS <i>Executive Vice President</i>	DAVID LESHEFSKY <i>Vice President</i>
--	--	--

28-22 Steinway Street • Astoria, NY 11103
Tel.: (718) 721-0200 • (800) 721-9516 • Fax: (718) 721-0270

Member of FDIC

Ελληνικές τράπεζες
σήμερα, στις Η.Π.Α.

Ξενοδοχεία

Από τις πιο παλιές ελληνικές επιχειρήσεις του είδους ήταν το Athens Hotel των Π. Πολυμέρη και Α. Ρίγκα στη Νέα Υόρκη, κοντά στο σιδηροδρομικό σταθμό του Grand Central στη 42α οδό, που λειτουργούσε μέχρι το 1920. Παλαιός επιχειρηματίας με ξενοδοχεία σε κεντρικά σημεία της Νέας Υόρκης ήταν ο κ. Ιωάννης Βενετός, ο όποιος είχε δύο πολυτελή ξενοδοχεία, το Mohawk Hotel στο Μπρούκλιν και το Mohican Hotel στο New London του Connecticut. Επίσης, από τους πιο γνωστούς Έλληνες επιχειρηματίες είναι οι αδελφοί S. Gregory και Charles Taylor, οι οποίοι διατηρούν δύο από τα γνωστότερα ξενοδοχεία στη Νέα Υόρκη, το St. Moritz και το Buckingham, με δυναμικό 1300 κλίνες.

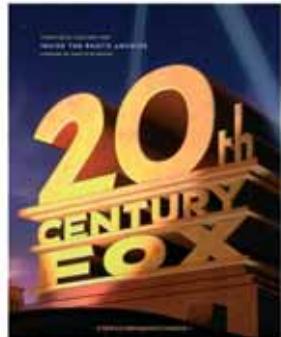
Θέατρο – Κινηματογράφος

Οι Έλληνες στις ΗΠΑ, μετά την πρώτη περίοδο της εγκατάστασής τους, άρχισαν να δοκιμάζουν τις δυνάμεις τους σε διάφορους τομείς, στο χώρο των επιχειρήσεων. Ένας τομέας που, εκείνη την εποχή, ήταν άγνωστος στην Ελλάδα, ήταν ο κινηματογράφος. Στην δεκαετία του 1940, από τους 16.000 κινηματογράφους που υπήρχαν στη χώρα, οι 1.000 ανήκαν σε ελληνοαμερικανούς επιχειρηματίες.

Το πρώτο «λαμπρό αστέρι» σε αυτόν το χώρο ήταν ο Αλέξανδρος Πανταζής από την Άνδρο. Ο Πανταζής, που ξεκίνησε τη σταδιοδρομία του στο Dawson του Klondike της Αλάσκας γύρω στο 1900 και συνέχισε μετά στο Σηάτλ, κατάφερε μέσα σε λίγα χρόνια να έχει δικούς του κινηματογράφους σε κάθε μεγάλη πόλη της Αμερικής και ιδιαίτερα στις Δυτικές Πολιτείες. Στα μέσα της δεκαετίας του 1920, ο Πανταζής, γνωστός στη Δύση ως «ο βασιλιάς του κινηματογράφου», πούλησε την μικρή αυτοκρατορία κινηματογράφων του στις γνωστές εταιρείες Warner Brothers και RKO για πολλά εκατομμύρια δολάρια. Τα χρήματα από την πώληση τα επένδυσε σε μετοχές των εταιρειών αυτών. Δυστυχώς, ύστερα από λίγο, οι μετοχές του έχασαν την αξία τους, μετά τη γνωστή κατακόρυφη πτώση (the crash) του Χρηματιστηρίου της Νέας Υόρκης, το 1929, και ο Πανταζής πέθανε το 1936, έχοντας χάσει σχεδόν όλη την περιουσία του.

Εκείνοι όμως που διακρίθηκαν ιδιαίτερα στον χώρο των κινηματογραφικών επιχειρήσεων ήταν οι αδελφοί Σκούρα, Κωνσταντίνος (Charles), Γεώργιος και Σπύρος. Ίδρυσαν μαζί το πρώτο τους θέατρο, το Olympia, στο St. Louis.

Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών, ο Charles Σκούρας είχε το 1946 μεγαλύτερο εισόδημα από κάθε άλλο φορολογούμενο στις Η.Π.Α., με σύνολο αποδοχών \$568.144. Ο Σπύρος Σκούρας ασχολήθηκε με τις κινηματογραφικές επιχειρήσεις από το 1914 και μαζί με τα αδέλφια του είχαν στην ιδιοκτησία τους 563 κινηματογράφους. Από το 1942 υπήρξε πρόεδρος σε μια από τις πέντε μεγάλες εταιρείες της κινηματογραφικής βιομηχανίας, την Twentieth Century-Fox Film Corporation.

Σήμα της
Twentieth Century-
Fox Film
Corporation

Ιδιαίτερα ο Σπύρος Σκουόρας συμμετείχε ενεργά στη διοργάνωση του Greek War Relief Association, την περίοδο της Κατοχής και του Β' Παγκόσμιου Πολέμου. Μαζί με τα αδέρφια του διοργάνωσαν πολλές φιλανθρωπικές δραστηριότητες. Μετά την Κατοχή ενίσχυσε σημαντικά την Αρχιεπισκοπή Αμερικής σε όλα τα έργα της και ιδίως στην ίδρυση του Ελληνικού Κολεγίου, ένα κτίριο του οποίου έχει

Ο Σπύρος Σκουόρας με τον Πρόεδρο Αϊζενχάουερ, τον Αρχιεπίσκοπο Ιάκωβο και τον Τομ Πάπλας.

το όνομά του. Τιμήθηκε από την ΑΧΕΠΑ, το ελληνικό κράτος και την Εκκλησία της Ελλάδος.

Μερικοί ομογενείς επιδόθηκαν στην εκμετάλλευση πετρελαιοπηγών στην Αμερική. Ο Βασίλειος Χέλης διέθεσε μεγάλα ποσά για την αξιοποίηση πετρελαιοπηγών στη Λουιζιάνα και το Τέξας και επεκτάθηκε αργότερα και σε άλλους τομείς. Επίσης, επιτυχία σημείωσαν και οι αδελφοί Σαΐνόπουλοι, εγκατεστημένοι από χρόνια στην Οκλαχόμα Σίτι.

Δημοσίευμα για την ετήσια χοροεσπερίδα του Συνδέσμου Ελλήνων Ιδιοκτητών Εστατορίων Σικάγου

(εφημ. «Δημοκράτης», Ιη Μαΐου 1926).

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ
ΕΣΤΑΤΟΡΙΩΝ ΣΙΚΑΓΟΥ

Την 21η π. μινώς όληστα λειτουργῶν Σύνδεσμος: 'Ιδιοκτητῶν Εστατορίων' ἔδωσε τὴν ἐτησίαν χοροεσπερίδα τον εἰς τὸ ὄμιστος ωμιτισῶν Ξενοδοχεῖων LA SALLE. Μεταξὺ τῶν παροπολιθηρίων τὴν ἡμέραν αὐτὴν χοροεσπερίδα ἦσαν πολλοὶ ἐπίσημοι "Ελληνες" καὶ Αιγαίανοί.

Πάντες ἔμειναν κατενθιστασμένοι καὶ ἀνγύρημαν συγχαίροντες τὸ Συμβούλιον διὰ τὴν ποῦ ἐπερχόμεθε.

Εστιατόρια

Μπορεί να πει κανείς χωρίς φόβο να βρεθεί μακριά από την πραγματικότητα, ότι με τις επιχειρήσεις εστιατορίων μπήκαν οι πιο γερές και μόνιμες βάσεις, πάνω στις οποίες στηρίχτηκε ολόκληρο σχεδόν το οικονομικό και κοινωνικό οικοδόμημα του ελληνισμού της Αμερικής.

Το εστιατόριο ήταν ο σταθμός, ο μεγάλος σταθμός, το φτάσιμο στο τέλος ενός ανηφορικού δρόμου, όπου οι Έλληνες μετανάστες, επιχειρηματίες πια, μπορούσαν να σταματήσουν οριστικά ή να ξεκινήσουν για μεγαλύτερες οικονομικές κατακτήσεις.

Οι πολλοί έμειναν. Και γέμισαν τις πόλεις της Αμερικής με τριάντα πέντε ως σαράντα χιλιάδες εστιατόρια στη δεκαετία του 1940-1950. Οι εστιάτορες στις μεγαλουπόλεις οργανώθηκαν σε σωματεία, συνδέσμους και συλλόγους. Έτσι μπόρεσαν να υποστηρίζουν καλύτερα τα δικά τους συμφέροντα, αλλά στήριξαν, παράλληλα, ως οργανωμένα πλέον σωματεία, τις κοινότητες, τα σχολεία και τις διάφορες δραστηριότητες της ομογένειας.

Ελληνική ταβέρνα, σήμερα, στη Νέα Υόρκη.

Το καφενείο

Το καφενείο είναι ένας παλιός ελληνικός θεσμός με τον οποίο είχαν μεγαλώσει οι μετανάστες στην Ελλάδα και τον είχαν ανάγκη και στη νέα πατρίδα.

«Ο ρόλος του καφενείου είναι για την κοινότητα, όπου και να βρίσκεται, σπουδαίος. Για τον Έλληνα μετανάστη ήταν μια ανάγκη. Εκεί, στο καφενείο, εύρισκαν οι εργαζόμενοι μια ατμόσφαιρα που τους ήταν γνωστή και συνηθισμένη. Εκεί κάθονταν γύρω από στρογγυλά μικρά τραπέζια, ρουφώντας τον τούρκικο, όπως τον έλεγαν, καφέ τους, καπνίζοντας και συζητώντας, όπως πάντοτε, τα πολιτικά. Εκεί μαζεύονταν να διαβάσουν την ελληνοαμερικανική τους εφημερίδα, μέσω της οποίας κρατούσαν κάποια επαφή με τα ζητήματα της Ελλάδας. Πηγαίνοντας στο καφενείο ο μετανάστης ανακουφιζόταν από τη νοσταλγία που τον έπνιγε. Στο καφενείο εύρισκε κάτι να τον ταυτίζει με την Ελλάδα και να τον ευχαριστεί. Οι τοίχοι των καφενείων ήταν γεμάτοι πάντοτε με εικόνες του Περικλή, βυζαντινών αυτοκρατόρων ή με σκηνές από τις νίκες στους βαλκανικούς πολέμους. Η κύρια εικόνα, βέβαια, ήταν του αιώνιου Παρθενώνα, με τον οποίον ο κάθε Έλληνας ταύτιζε το μεγαλείο της χώρας του. Πολλοί από τους μετανάστες λάβαιναν τα γράμματά τους στο καφενείο, γιατί δεν είχαν μόνιμη διεύθυνση. Πολλά γράμματα ήταν καρφιτσωμένα στους τοίχους και περίμεναν τον παραλήπτη τους. Ήταν το καφενείο επίσης κάτι σαν ταχυδρομείο. Εκεί μάλιστα έπαιρναν πληροφορίες για τους δικούς τους και για τα μέρη τους από άλλους μετανάστες, όσοι δεν έπαιρναν καθόλου ή σπάνια γράμματα από τον τόπο τους».

Μ. Μαλαφούρης

Καφετέριες - Ζαχαροπλαστεία -Αίθουσες Διασκεδάσεων (Banquet Hall)

Σε χιλιάδες μπορούν να υπολογιστούν σήμερα οι μοντέρνες πολυτελείς καφετέριες και τα ζαχαροπλαστεία Ελλήνων επιχειρηματιών στην Αμερική. Πόλεις όπως η Νέα Υόρκη και το Σικάγο έχουν καφετέριες, στις οποίες μπαίνοντας έχεις την αίσθηση, ότι είσαι σε καφετέρια της Αθήνας, με πελάτες από όλα τα μέρη της Ελλάδας.

Επίσης, πολλές μεγάλες αίθουσες εκδηλώσεων ανήκουν σε ελληνοαμερικανούς επιχειρηματίες. Εκεί γίνονται οι κοινωνικές, πολιτιστικές, πολιτικές εκδηλώσεις της ομογένειας.

